Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny. Planeta Nowa 6
oparte na Programie nauczania geografii w szkole podstawowej – Planeta Nowa autorstwa Ewy Marii Tuz i Barbary Dziedzic; Edycja 2024

Wymagania na poszczególne oceny				
na ocenę dopuszczającą	**na ocenę dostateczną**	**na ocenę dobrą**	**na ocenę bardzo dobrą**	**na ocenę celującą**
2	**3**	**4**	**5**	**6**
1. Współrzędne geograficzne				
Uczeń: • wskazuje na mapie lub na globusie równik, południki 0° i 180° oraz półkule: południową, północną, wschodnią i zachodnią • podaje symbole oznaczające kierunki geograficzne • wyjaśnia, do czego służą współrzędne geograficzne	Uczeń: • wymienia cechy południkówi równoleżników • podaje wartości południkówi równoleżników w miarachkątowych • wyjaśnia znaczenie terminów:*długość geograficzna*, *szerokośćgeograficzna* • wyjaśnia znaczenie terminów:*rozciągłość południkowa*, *rozciągłośćrównoleżnikowa*	Uczeń: • odczytuje szerokość geograficznąi długość geograficzną wybranychpunktów na globusie i mapie • odszukuje obiekty na mapiena podstawie podanychwspółrzędnych geograficznych	Uczeń: • określa położenie matematycznogeograficznepunktów i obszarówna mapie świata i mapie Europy • wyznacza współrzędnegeograficzne na podstawie mapydrogowej • oblicza rozciągłość południkowąi rozciągłość równoleżnikowąwybranych obszarów na Ziemi • wyznacza współrzędnegeograficzne punktu, w którymsię znajduje, za pomocą aplikacjiobsługującej mapy w smartfonielub komputerze	Uczeń: • wyznacza w terenie współrzędnegeograficzne dowolnych punktówza pomocą mapy i odbiornika GPS
2. Ruchy Ziemi				
Uczeń: • wymienia rodzaje ciał niebieskichznajdujących się w UkładzieSłonecznym • wymienia planety UkładuSłonecznego w kolejnościod znajdującej się najbliżej Słońcado tej, która jest położona najdalej • wyjaśnia, na czym polega ruchobrotowy Ziemi • wyjaśnia znaczenie terminu*górowanie Słońca* • określa czas trwania ruchuobrotowego • demonstruje ruch obrotowy Ziemiprzy użyciu modeli • wyjaśnia, na czym polega	Uczeń: • wyjaśnia znaczenie terminów:*gwiazda*, *planeta*, *planetoida*,*meteor*, *meteoryt*, *kometa* • podaje różnicę między gwiazdąa planetą • wymienia cechy ruchu obrotowegoZiemi • omawia występowanie dnia i nocyjako głównego następstwo ruchu obrotowego • podaje cechy ruchu obiegowegoZiemi • wymienia strefy oświetlenia Ziemii wskazuje ich granice na mapie lubglobusie	Uczeń: • rozpoznaje rodzaje ciał niebieskichprzedstawionych na ilustracji • opisuje dzienną wędrówkę Słońcapo niebie, posługując się ilustracjąlub planszą • omawia wędrówkę Słońcapo niebie w różnych porach rokuna podstawie ilustracji • omawia przebieg linii zmiany daty • przedstawia zmiany w oświetleniuZiemi w pierwszych dniachastronomicznych pór rokuna podstawie ilustracji • wymienia następstwa ruchuobiegowego Ziemi	Uczeń: • opisuje budowę UkładuSłonecznego • wyjaśnia zależność między kątempadania promieni słonecznycha długością cienia gnomonu lubdrzewa na podstawie ilustracji • określa różnicę między czasemstrefowym a czasem słonecznymna kuli ziemskiej • wyjaśnia przyczyny występowaniadnia polarnego i nocy polarnej • charakteryzuje strefy oświetleniaZiemi z uwzględnieniem kątapadania promieni słonecznych,czasu trwania dnia i	Uczeń: • wyjaśnia związek między ruchemobrotowym Ziemi a takimi zjawiskamijak pozorna wędrówka Słońcapo niebie, górowanie Słońca,występowanie dnia i nocy, dobowyrytm życia człowieka i przyrody,występowanie stref czasowych • określa czas strefowy na podstawiemapy stref czasowych • wykazuje związek między położeniemgeograficznym obszarua wysokością górowania Słońca • wykazuje związek między ruchemobiegowym Ziemi a strefami

ruchobiegowy Ziemi • demonstruje ruch obiegowy Ziemiprzy użyciu modeli • wymienia daty rozpoczęciaastronomicznych pór roku • wskazuje na globusie i mapie strefyoświetlenia Ziemi		• wyjaśnia, na jakiej podstawiewyróżnia się strefy oświetleniaZiemi	nocy orazwystępowania pór roku	jejoświetlenia oraz strefowymzróżnicowaniem klimatówi krajobrazów na Ziemi
3. Środowisko przyrodnicze i ludność Europy				
Uczeń: • określa położenie Europy na mapieświata • wymienia nazwy większych mórz,zatok, cieśnin i wysp Europyi wskazuje je na mapie • wskazuje przebieg umownejgranicy między Europą a Azją • wymienia elementy krajobrazuIslandii na podstawie fotografii • wymienia strefy klimatycznew Europie na podstawie mapyklimatycznej • wskazuje na mapie obszaryw Europie o cechach klimatumorskiego i kontynentalnego • podaje liczbę państw Europy • wskazuje na mapie politycznejnajwiększe i najmniejsze państwaEuropy • wymienia czynniki wpływającena rozmieszczenie ludności Europy • wyjaśnia znaczenie terminu *gęstośćzaludnienia* • wskazuje na mapie rozmieszczenialudności obszary o dużej i małejgęstości zaludnienia • wymienia starzejące się krajeEuropy • wskazuje Paryż i Londyn na mapieEuropy	Uczeń: • omawia przebieg umownej granicymiędzy Europą a Azją • wymienia czynniki decydująceo długości linii brzegowej Europy • wymienia największe krainygeograficzne Europy i wskazujeje na mapie • opisuje położenie geograficzneIslandii na podstawie mapyogólnogeograficznej • wyjaśnia znaczenie terminów:*wulkan*, *magma*, *erupcja*, *lawa*,*bazalt* • przedstawia kryterium wyróżnianiastref klimatycznych • omawia cechy wybranych typówi odmian klimatu Europyna podstawie klimatogramów • wymienia i wskazuje na mapiepolitycznej Europy państwapowstałe na przełomie lat 80. i 90.XX w. • omawia rozmieszczenie ludnościwEuropie na podstawie mapyrozmieszczenia ludności • przedstawia liczbę ludności Europyna tle liczby ludności pozostałychkontynentów na podstawiewykresów • wymienia przyczyny migracjiludności • wymienia kraje imigracyjne i krajeemigracyjne w Europie • wymienia cechy	Uczeń: • opisuje ukształtowaniepowierzchni Europy na podstawiemapy ogólnogeograficznej • opisuje położenie Islandiiwzględem płyt litosferyna podstawie mapy geologicznej • wymienia przykłady obszarówwystępowania trzęsień ziemii wybuchów wulkanów na świeciena podstawie mapy geologiczneji mapy ogólnogeograficznej • omawia czynniki wpływającena zróżnicowanie klimatyczneEuropy na podstawie mapklimatycznych • podaje różnice między strefamiklimatycznymi, które znajdują sięw Europie • charakteryzuje zmiany liczbyludności Europy • analizuje strukturę wieku i płciludności na podstawie piramidwieku i płci ludności wybranychkrajów Europy • przedstawia zalety i wady życiaw wielkim mieście • omawia położenie i układprzestrzenny Londynu i Paryżana podstawie map	Uczeń: • porównuje ukształtowaniepowierzchni wschodnieji zachodniej oraz północneji południowej części Europy • wyjaśnia przyczyny występowaniagejzerów na Islandii • omawia strefy klimatycznew Europie i charakterystycznądla nich roślinność na podstawieklimatogramów i fotografii • omawia wpływ prądów morskichna temperaturę powietrzaw Europie • omawia wpływ ukształtowaniapowierzchni na klimat Europy • porównuje piramidy wiekui płci społeczeństw: młodego i starzejącego się • przedstawia korzyści i zagrożeniazwiązane z migracjami ludności • porównuje Paryż i Londyn podwzględem ich znaczenia na świecie	Uczeń: • wyjaśnia wpływ działalnościlądolodu na ukształtowaniepółnocnej części Europyna podstawie mapy i dodatkowychźródeł informacji • wyjaśnia wpływ położeniana granicy płyt litosferyna występowanie wulkanówi trzęsień ziemi na Islandii • wyjaśnia, dlaczego w Europiena tej samej szerokościgeograficznej występują różnetypy i odmiany klimatu • podaje zależności między strefamioświetlenia Ziemi a strefamiklimatycznymi na podstawieilustracji oraz map klimatycznych • przedstawia rolę Unii Europejskiejw przemianach społecznychi gospodarczych Europy • analizuje przyczyny i skutkistarzenia się społeczeństw Europy • opisuje działania, które możnapodjąć, aby zmniejszyć tempostarzenia się społeczeństwa Europy • ocenia skutki migracji ludnościmiędzy państwami Europyoraz imigracji ludności z innychkontynentów • ocenia rolę i funkcje Paryżai Londynu jako wielkich metropolii

	krajobrazuwielkomiejskiego • wymienia i wskazuje na mapienajwiększe miasta Europy i świata • porównuje miasta Europyz miastami świata na podstawiewykresów			
4. Gospodarka Europy				
Uczeń: • wymienia zadania i funkcjeprzemysłu • wymienia znane i cenionena świecie francuskie wyrobyprzemysłowe • podaje przykłady odnawialnychi nieodnawialnych źródeł energiina podstawie schematu • rozpoznaje typy elektrownina podstawie fotografii • wymienia walory przyrodniczeEuropy Południowej na podstawiemapy ogólnogeograficznej • wymienia atrakcje turystycznew wybranych krajach EuropyPołudniowej na podstawie mapytematycznej i fotografii	Uczeń: • wymienia czynniki rozwojuprzemysłu we Francji • podaje przykłady działównowoczesnego przemysłuwe Francji • wymienia czynniki wpływającena strukturę produkcji energiiw Europie • podaje główne zalety i wadyróżnych typów elektrowni • omawia walory kulturowe EuropyPołudniowej na podstawiefotografii • wymienia elementy infrastrukturyturystycznej na podstawiefotografii oraz tekstów źródłowych	Uczeń: • wyjaśnia, czym się charakteryzujenowoczesny przemysł we Francji • omawia zmiany w wykorzystaniuźródeł energii w Europie w XXI w. na podstawie wykresu • omawia znaczenie turystykiw krajach Europy Południowejna podstawie wykresówdotyczących liczby turystówi wpływów z turystyki	Uczeń: • wyjaśnia znaczenie nowoczesnychusług we Francji • charakteryzuje usługi turystycznei transportowe we Francji • przedstawia zalety i wadyelektrowni jądrowych • omawia skutki wykorzystania różnych źródeł energii dla środowiska geograficznego • omawia wpływ rozwoju turystykina infrastrukturę turystyczną orazstrukturę zatrudnienia w krajachEuropy Południowej	Uczeń: • omawia rolę i znaczenienowoczesnego przemysłu i usługwe Francji • analizuje wpływ warunkówśrodowiska przyrodniczegow wybranych krajach Europyna wykorzystanie różnych źródełenergii
5. Sąsiedzi Polski				
Uczeń: • wymienia główne działyprzetwórstwa przemysłowegow Niemczech na podstawiediagramu kołowego • wskazuje na mapie Nadreniępółnocną-Westfalię • wymienia walory przyrodniczei kulturowe Czech i Słowacji • wymienia atrakcje turystycznew Czechach i na Słowacji • wymienia walory przyrodniczeLitwy i Białorusi • przedstawia główne atrakcjeturystyczne Litwy i Białorusi • omawia położenie geograficzneUkrainy na podstawie	Uczeń: • omawia znaczenie przemysłuw niemieckiej gospodarce • wymienia znane i cenionena świecie niemieckie wyrobyprzemysłowe • rozpoznaje obiekty z Listyświatowego dziedzictwa UNESCOw Czechach i na Słowacjina ilustracjach • przedstawia atrakcje turystyczneLitwy i Białorusi na podstawiemapy tematycznej i fotografii • wymienia na podstawie mapycechy środowiska przyrodniczegoUkrainy sprzyjające rozwojowigospodarki • wskazuje na mapie obszary, nadktórymi Ukraina utraciła kontrolę	Uczeń: • omawia przyczyny zmianzapoczątkowanych w przemyślew Niemczech w latach 60. XX w. • analizuje strukturę zatrudnieniaw przemyśle w Niemczechna podstawie diagramu kołowego • charakteryzuje środowiskoprzyrodnicze Czechi Słowacji na podstawie mapyogólnogeograficznej • omawia środowisko przyrodniczeLitwy i Białorusi na podstawiemapy ogólnogeograficznej • podaje czynniki wpływającena atrakcyjność turystycznąLitwy	Uczeń: • przedstawia główne kierunki zmianprzemysłu w Nadrenii Północnej- -Westfalii na podstawie mapyi fotografii • charakteryzuje nowoczesneprzetwórstwo przemysłowew Nadrenii Północnej-Westfaliina podstawie mapy • porównuje cechy środowiskaprzyrodniczego Czech i Słowacji • opisuje przykłady atrakcjiturystycznych Czech i Słowacjina podstawie fotografii • porównuje walory przyrodniczeLitwy i Białorusi na podstawiemapy	Uczeń: • omawia wpływ sektorakreatywnego na gospodarkęNadrenii Północnej- -Westfalii • udowadnia, że Niemcy sąświatową potęgą gospodarczą napodstawie danych statystycznychoraz map gospodarczych • udowadnia, że Czechy i Słowacjato kraje atrakcyjne pod względemturystycznym • analizuje społeczne i gospodarcze konsekwencjekonfliktówna Ukrainie • charakteryzuje atrakcjeturystyczne Ukrainy na podstawiedodatkowych źródeł oraz fotografii • uzasadnia potrzebę utrzymywaniadobrych relacji z

mapyogólnogeograficznej • wymienia surowce mineralneUkrainy na podstawie mapygospodarczej • wskazuje na mapie największekrainy geograficzne Rosji • wymienia surowce mineralne Rosji • wskazuje na mapie sąsiadów Polski • wymienia przykłady współpracyPolski z sąsiednimi krajami		i Białorusi • podaje przyczyny zmniejszaniasię liczby ludności Ukrainy napodstawie wykresu i schematu • omawia cechy środowiskaprzyrodniczego Rosji na podstawiemapy ogólnogeograficznej • charakteryzuje relacje Polskiz Rosją podstawie dodatkowychźródeł	ogólnogeograficzneji fotografii • podaje przyczyny konfliktówna Ukrainie • opisuje stosunki Polski z sąsiadamina podstawie dodatkowych źródeł	sąsiadami Polski • przygotowuje pracę (np. album,plakat, prezentację multimedialną)na temat inicjatyw zrealizowanychw najbliższym euroregioniena podstawie dodatkowychźródeł informacji